

Eğitim Teknolojisi

kuram ve uygulama

Kış 2018

Cilt 8

Sayı 1

Winter 2018

Volume 8

Issue 1

Educational Technology

theory and practice

ISSN: 2147-1908

Cilt 8, Sayı 1, Kış 2018
Volume 8, Issue 1, Winter 2018

Genel Yayın Editörü / Editor-in-Chief: **Dr. Halil İbrahim YALIN**
Editör / Editor: **Dr. Tolga GÜYER**

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü / Publisher Editor: **Dr. Tolga GÜYER**
Redaksiyon / Redaction: **Dr. Tolga GÜYER**
Dizgi / Typographic: **Dr. Tolga GÜYER**
Sayfa Tasarımı / Page Design: **Dr. Tolga GÜYER**
Kapak Tasarımı / Cover Design: **Dr. Bilal ATASOY**
İletişim / Contact Person: **Dr. Aslıhan KOCAMAN KAROĞLU**

Dizinlenmektedir / Indexed in: **ULAKBİM Sosyal ve Beşerî Bilimler Veritabanı, Türk Eğitim İndeksi**

ETKU Dergisi **2011 yılından itibaren yılda iki defa** düzenli olarak yayınlanmaktadır.
Educational Technology Theory and Practice Journal is published regularly **twice a year since 2011.**

Editör Kurulu / Editorial Board*

Dr. Abdullah Kuzu
Dr. Ana Paula Correia
Dr. Aytekin İşman
Dr. Buket Akkoyunlu
Dr. Cem Çuhadar
Dr. Deniz Deryakulu

Dr. Deepak Subramony
Dr. Feza Orhan
Dr. H. Ferhan Odabaşı
Dr. Hafize Keser
Dr. Halil İbrahim Yalın
Dr. Hyo-Jeong So

Dr. Kyong Jee(Kj) Kim
Dr. M. Yaşar Özden
Dr. Mehmet Gürol
Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. S. Sadi Seferoğlu
Dr. Sandie Waters

Dr. Servet Bayram
Dr. Şirin Karadeniz
Dr. Tolga Güyer
Dr. Trena Paulus
Dr. Yavuz Akpınar
Dr. Yun-Jo An

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order

Hakem Kurulu / Reviewers*

Dr. Abdullah Kuzu
Dr. Adile Aşkın Kurt
Dr. Agah Tuğrul Korucu
Dr. Arif Altun
Dr. Aslıhan İstanbullu
Dr. Aslıhan Kocaman Karoğlu
Dr. Ayça Çebi
Dr. Ayfer Alper
Dr. Aynur Kolburan Geçer
Dr. Ayşegül Bakar Çörez
Dr. Bahar Baran
Dr. Berrin Doğusoy
Dr. Bilal Atasoy
Dr. Çelebi Uluyol
Dr. Demet Somuncuoğlu Özerbaş
Dr. Deniz Atal Köysüren
Dr. Deniz Mertkan Gezin
Dr. Ebru Kılıç Çakmak
Dr. Ebru Solmaz
Dr. Ekmel Çetin
Dr. Emin İbili
Dr. Emine Cabı
Dr. Emine Şendurur
Dr. Erinç Karataş
Dr. Erhan Güneş
Dr. Erkan Çalışkan
Dr. Erkan Tekinarslan
Dr. Erman Yükseltürk
Dr. Erol Özçelik

Dr. Ertuğrul Usta
Dr. Esmâ Aybike Bayır
Dr. Fatma Bayrak
Dr. Fatma Kesinkılıç
Dr. Fezile Özdamlı
Dr. Filiz Kalelioğlu
Dr. Funda Erdoğan
Dr. Gizem Karaoğlan Yılmaz
Dr. Gökçe Becit İşıtırk
Dr. Gökhan Akçapınar
Dr. Gökhan Dağhan
Dr. Gülfidan Can
Dr. H. Ferhan Odabaşı
Dr. Hafize Keser
Dr. Halil Ersoy
Dr. Halil İbrahim Akyüz
Dr. Halil İbrahim Yalın
Dr. Halil Yurdugül
Dr. Hasan Çakır
Dr. Hasan Karal
Dr. Hatice Durak
Dr. Hatice Sancar Tokmak
Dr. Hüseyin Bicen
Dr. Hüseyin Çakır
Dr. Hüseyin Özçınar
Dr. Hüseyin Uzunboylu
Dr. Işıl Kabakçı Yurdakul
Dr. İbrahim Arpacı
Dr. İlknur Resioğlu
Dr. Kerem Kılıçer

Dr. Kevser Hava
Dr. M. Emre Sezgin
Dr. M. Fikret Gelibolu
Dr. Mehmet Akif Ocak
Dr. Mehmet Barış Horzum
Dr. Mehmet Kokoç
Dr. Melih Engin
Dr. Meltem Kurtoğlu
Dr. Mukaddes Erdem
Dr. Mustafa Serkan Günbatar
Dr. Mutlu Tahsin Üstündağ
Dr. Nadire Çavuş
Dr. Necmi Eşgi
Dr. Nezih Önal
Dr. Nuray Gedik
Dr. Nurettin Şimşek
Dr. Onur Dönmez
Dr. Ömer Faruk İslim
Dr. Ömer Faruk Ursavaş
Dr. Ömür Akdemir
Dr. Özcan Erkan Akgün
Dr. Özden Şahin İzmirli
Dr. Özlem Çakır
Dr. Ramazan Yılmaz
Dr. Recep Çakır
Dr. Sami Acar
Dr. Sami Şahin
Dr. Selay Arkün Kocadere
Dr. Selçuk Karaman

Dr. Selçuk Özdemir
Dr. Serap Yetik
Dr. Serdar Çiftçi
Dr. Serçin Karataş
Dr. Serkan Şendağ
Dr. Serkan Yıldırım
Dr. Serpil Yalçınalp
Dr. Sibel Somyürek
Dr. Soner Yıldırım
Dr. Şafak Bayır
Dr. Şahin Gökçearslan
Dr. Şeyhmus Aydoğdu
Dr. Şirin Karadeniz
Dr. Tayfun Tanyeri
Dr. Turgay Alakurt
Dr. Tolga Güyer
Dr. Türkan Karakuş
Dr. Uğur Başarmak
Dr. Ümmühan Avcı Yücel
Dr. Ünal Çakıroğlu
Dr. Veysel Demirer
Dr. Vildan Çevik
Dr. Yalın Kılıç Türel
Dr. Yasemin Demirarslan Çevik
Dr. Yasemin Gülbahar
Dr. Yasemin Koçak Usluel
Dr. Yavuz Akbulut
Dr. Yusuf Ziya Olpak
Dr. Yüksel Göktaş

* Liste isme göre alfabetik olarak oluşturulmuştur. / List is created in alphabetical order.

İletişim Bilgileri / Contact Information

İnternet Adresi / Web: <http://dergipark.gov.tr/etku>
E-Posta / E-Mail: tguyer@gmail.com
Telefon / Phone: +90 (312) 202 17 38
Belgegeçer / Fax: +90 (312) 202 83 87
Adres / Adress: Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü
06500 Teknikokullar - Ankara / Türkiye

Makale Geçmişi / Article History

Alındı/Received: 02.05.2017

Düzeltilme Alındı/Received in revised form: 25.10.2017

Kabul edildi/Accepted: 25.10.2017

UZAKTAN EĞİTİM ÖĞRENCİLERİNİN UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK ALGILARI: BİR METAFOR ANALİZİ

Hanife ÇİVRİL¹, Emine ARUĞASLAN², Betül ÖZAYDIN ÖZKARA³

Öz

Çalışmanın amacı, metafor (mecaz) tekniğini kullanarak uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik algılarını tespit etmektir. Çalışma grubunu 2014 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu'nda eğitim alan 220 katılımcı oluşturmaktadır. Çalışmada nitel araştırma desenlerinden olgubilim modeli seçilmiştir. Katılımcılardan demografik özelliklerinin yanı sıra "Uzaktan Eğitim ..... gibidir. Çünkü ....." ibaresindeki boşlukları çevrimiçi bir form aracılığıyla doldurmaları istenmiştir. Veriler içerik analizi yöntemi ile analiz edilerek, kategoriler ve temalar oluşturulmuştur. Öğrencilerin uzaktan eğitim hakkındaki algıları belirlenen temalara ve kategorilere göre yorumlanmıştır. Metaforlar; "Esneklik", "Erişilebilirlik", "Eğitsel", "Etkileşim" ve "Duyuşsal" olmak üzere beş kategoride toplanmıştır. Öğrencilerin çoğunluğunun olumlu metaforlar kullandığı ve uzaktan eğitime yönelik algılarının pozitif yönde olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Uzaktan eğitim algısı; metafor; uzaktan eğitim öğrencileri

DISTANCE EDUCATION PERCEPTIONS OF DISTANCE EDUCATION STUDENTS: A METAPHOR ANALYSIS

Abstract

The aim of this study is to determine the perceptions of distance education students about distance education by using metaphor technique. The study group included 220 students enrolled in Suleyman Demirel University, Distance Education Vocational School in 2014. Phenomenology method was chosen as the qualitative research design in this study.

¹ Uzman Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, hanifecivril@sdu.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, eminearugaslan@sdu.edu.tr

³ Uzman Dr., Süleyman Demirel Üniversitesi, betulozaydin@sdu.edu.tr

Participants were given a questionnaire consisting of demographic questions and the prompt “Distance Education is like ..... Because .....” to state their conceptualizations of distance education. The data were analyzed by content analysis method and then categories and themes were formed. The perceptions of students about distance education were interpreted according to the following determined themes and categories. Metaphors were formed in five categories: “Flexibility”, “Accessibility”, “Educational”, “Interaction” and “Affective”. It was seen that the majority of the students were using positive metaphors and their perceptions of distance education were positive.

Keywords: Distance education perception; metaphor; distance education students

Summary

With the advancement in technology, there are changes and transformations in education. Today, with the possibilities provided by technology, individuals demand more flexible and accessible education. Distance education also offers such opportunities. These educational opportunities also reach out to the target group, which has obstacles to participate in traditional education as well as to those in traditional education. So, distance education allows individuals to be involved in the lifelong learning. Because distance education is an educational type that allows individuals to be educated without time and space constraints. The number of students studying with distance education is increasing. In Turkey, open and distance education students in higher education are close to almost half of the total number of students in 2017 (YÖK, 2017).

With the increase in the participation rates of distance education, researches on this area have also increased. In this context, it is very valuable for the future of distance education to determine the perceptions of students by determining distance educational perspectives and to make arrangements in the direction of these perceptions. One of the methods that can be used to determine student perceptions is the metaphor method which reveals students’ thoughts. When metaphor studies about distance education were examined, it was seen that they focused only on students who took courses via distance education in traditional education. For this reason, this study focuses on distance education students and aims to determine students’ perceptions of distance education. The study’s research questions are as follows: (1) What are the perceptions of students about distance education? (2) How is the word cloud according to the expressions of the students?

In this study, phenomenology model was used as a qualitative research methods. The data were collected through metaphors which are qualitative data collection methods. Metaphor involves “employing a familiar object or event as a conceptual tool to elucidate features of a more complex subject or situation” (Oxford et al., 1998, p.4). Students were given a questionnaire consisting of demographic questions and the prompt “*Distance Education is like ..... . Because ..... .*” to state their conceptualizations of distance education. In 2014, data were collected from 263 students who were receiving education in Computer Programming, Information Management, Bureau Management and Executive Assistantship, Call Center Services, Medical Documentation and Secretary Training, Medical Promotion and Marketing programs. However, 220 of the data were valid. Participants were mostly between 18-28 years old and the majority of participants consisted of women and employees. The data were analyzed by content analysis and word cloud from qualitative analysis methods. With the

content analysis, participant metaphors were grouped into as categories and themes. 5 categories and 14 themes were created. These categories and themes are shown in Figure 1.

Flexibility	<ul style="list-style-type: none"> • Time Independence • Place Independence • Individual Differences
Accessibility	<ul style="list-style-type: none"> • Opportunity • Financial Status
Educational	<ul style="list-style-type: none"> • Academic and Professional Development • Learning Materials • Facilitator Role • Teaching Method
Interaction	<ul style="list-style-type: none"> • Communication • Socialization
Affective	<ul style="list-style-type: none"> • Motivation • Satisfaction • Expectation

Figure 1. Categories and themes created for distance education metaphors

There are 302 metaphors in total. By examining these metaphors and the descriptions of the students, a total of 5 categories were created, namely “Flexibility”, “Accessibility”, “Educational”, “Interaction” and “Affective”. It was determined that 32.78% of total metaphors were included in the “Flexibility” category and this category was ranked as the first one. Also in the word cloud, it was seen that the themes in the “Flexibility” category was emphasized more. The other categories are “Educational” (24.17%), “Accessibility” (21.53%), “Affective” (15.23%) and “Interaction” (6.29%) respectively.

The “Flexibility” category refers to individuals who can create a schedule according to their needs during the training process. The “Accessibility” category refers to the possibilities offered to individuals with limited access to education by the reason of different obstacles. The “Educational” category includes students’ thoughts about the academic and professional developments, learning materials, teaching method and facilitator role of distance education. “Interaction” category expresses the relation of distance education students with other educational actors. The “Affective” category refers to the expectations, motivation and satisfaction of students about distance education. As a result, very few of the metaphors expressed by the students were found to be negative. Most of these negative metaphors were in the “Interaction” category. As a result of this study, it was seen that the opportunities offered by distance education positively affected students’ perceptions of distance education. In addition, it was determined that institutions should give importance to communication and interaction in distance education.

Giriş

Birçok alanda hızlı bir değişim ve dönüşümün yaşandığı 21. yüzyılda, bireylerin eğitim gereksinimleri de bu duruma paralel olarak sürekli değişmektedir. Bu gereksinimlerin sadece

geleneksel eğitim sistemi ve eğitim teknolojileri ile karşılaşılması yetersiz kalmakta ve farklı eğitim ortamları ortaya çıkmaktadır. Yeni bilgi ve iletişim teknolojilerinin sunduğu olanaklar sayesinde eğitim faaliyetlerinde, geleneksel ortamlardan çevrimiçi ortamlara doğru bir kayma olduğu ve uzaktan eğitimin yaygınlaştığı görülmektedir. Bu sebeple uzaktan eğitime olan talep, eğitimin her düzeyinde artmakta ve günümüzde uzaktan eğitim artık yeni bir yöntem değil, eğitim sisteminin önemli bir parçası olarak değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitim sistemine dâhil olan kurum ve buna bağlı olarak öğrenci sayılarında da artışlar yaşanmaktadır. Allen ve Seaman'ın (2013) raporuna göre Amerika Birleşik Devletleri'nde çevrimiçi öğrenme, yükseköğretim kurumlarının % 65'inin uzun vadeli stratejilerinin önemli bir parçasıdır. Aynı araştırmacıların 2017 yılındaki raporlarına göre ise Amerika Birleşik Devletleri'nde yükseköğretime kayıtlı öğrencilerin %29,7'si en az bir uzaktan eğitim dersi almaktadır (Allen ve Seaman, 2017). Türkiye'de ise 2016-2017 öğretim yılı itibari ile açık ve uzaktan öğretime yaklaşık 3,5 milyon öğrencinin kayıtlı olduğu bilinmektedir. Açık ve uzaktan öğretime kayıtlı öğrenci sayısı üniversitelerdeki (önlisans, lisans ve yüksek lisans) toplam kayıtlı durumdaki öğrenci sayısının yaklaşık %47.3'ünü oluşturmaktadır (YÖK, 2017). Bununla birlikte Türkiye'deki yükseköğretim kurumlarında yüz yüze eğitim gören öğrencilerin aldığı bazı derslerin sunumunda da uzaktan eğitim yönteminin kullanıldığı bilinmekte ve bu durum uzaktan eğitim sistemine dahil olan öğrenci oranını daha da artırmaktadır.

Öğrenciler uzaktan eğitimi, yaşam boyu öğrenme temelinde bilgi, beceri ve yetkinliklerini geliştirmek amacıyla hızla değişen iş yaşamına uyum sağlamak, kendi meslekleri ile ilgili konularda daha nitelikli hale gelebilmek, bilgilerini güncel tutmak ve farklı alanlarda kendilerini geliştirebilmek gibi nedenlerle tercih edebilmektedirler. Çalışan yetişkinler, iş yoğunluğu veya diğer sorumlulukları nedeni ile gereksinim duydukları eğitimi yüz yüze eğitim veren kurumlarda karşılayamadıkları için uzaktan eğitime yönelmektedir. Mesleki gelişim ya da meslek değişimi nedenleri ile uzaktan eğitime katılan yetişkinlerin yanı sıra yüz yüze programlardaki öğrenciler de uzaktan eğitimi tercih etmektedir. Öğrenenler daha esnek, bireyselleştirilmiş ve erişimi kolay öğrenme biçimlerini istemektedir (Özkuş, 2003). Önceki nesillere göre daha fazla teknoloji okuryazarlığına sahip yeni nesil öğrenciler, bilgisayar ve internet teknolojilerinin eğitimde yer almasını ve dolayısıyla uzaktan eğitimi talep etmektedir (ICDE, 2009). Bunların yanı sıra, kişisel sebepler, maddi zorluklar veya herhangi bir engeli yüzünden geleneksel eğitimlerine devam edemeyen bireylerin de uzaktan eğitimi bir fırsat olarak gördüğü söylenebilir.

İlgili alanyazında açık ve uzaktan öğrenmenin öğrenciler ve kurum için yararlarından söz edilmektedir. Bu yararlar iş, aile, hastalık, engelli olma, mali zorluklar ve coğrafi uzaklık gibi engelleri ortadan kaldırarak erişimi yaygınlaştırmak, bireysel ihtiyaçlar ve bireysel özellikler doğrultusunda öğrencilere esneklik sağlamaktır. Ayrıca ders içeriklerinin bir kez üretilip defalarca kullanılmasından kaynaklı kurumsal olarak maliyetleri düşürmek, yaşam boyu öğrenme imkânları sunarak geleneksel eğitim yaşı dışında farklı bölge ve ülkelerdeki yetişkinlere erişerek farklı pazarlara ulaşmak, yeni teknolojilerin öğrenme-öğretme etkinliklerine entegre etmek şeklinde yararları bulunmaktadır (Ayдын, 2011).

Uzaktan eğitimin sağladığı avantajlarından dolayı önemi her geçen gün artmakta ve bunun sonucu olarak da uzaktan eğitim ile ilgili farklı çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalar arasında öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algıları, araştırılan konular arasında yer almaktadır (Dobbs, Waid ve del Carmen, 2009; Gündüz, 2013; Yiğit vd., 2010; Zhan ve Mei, 2013). Algı araştırmaları yapılırken kullanılan yöntemlerden biri metafor çalışmasıdır. Koç (2013) metaforların bir konu veya durum hakkında kişisel inanışları, tutumları ve düşünceleri

yansıttığını ve bu sebeple özellikle sosyal bilimler ve davranış bilimlerinde bireylerin düşüncelerini ve nedenlerinin iç yüzünü anlamak için metaforların bir araştırma aracı olarak kullanıldığını ifade etmektedir. Verilen bir kavramın mecaz yoluyla başka bir nesneye, olaya veya kavrama benzetilerek açıklanması olan metafor çalışmalarıyla bireylerin düşünceleri ortaya çıkartılmaktadır (Lakoff ve Johnson, 2005).

Uzaktan eğitim ile ilgili olarak alanyazında geleneksel eğitimde yapılmış metafor çalışmalarına rastlamak mümkündür. Tuncay ve Özçınar (2009a) Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ndeki Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) bölümünde okuyan ve uzaktan eğitimle verilmiş birçok derse katılım göstermiş 12 öğrenci ile yaptıkları çalışmada, öğrenci metaforlarının öğrenme sürecinde önemli bir role sahip olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırma sonucunda uzaktan eğitimin geleneksel eğitime göre çok farklı olması sebebiyle öğrencilerin bu konu ile ilgili olarak çok fazla metafora sahip olduklarını dile getirmişlerdir. Tuncay ve Özçınar (2009b) yine Yakın Doğu Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi BÖTE'de okuyan ve uzaktan eğitim yoluyla ders alan 106 öğrenci ile yaptıkları çalışmalarında, öğrencilerin uzaktan eğitim metaforlarını incelemişlerdir. Çalışmada; verilen cevapların, metaforu belirleyen kişilerin geçmiş yaşantılarından, ön bilgilerinden ve sosyal çevresinden soyutlanmaması gerektiği savunulmuştur. Tuncay, Stanescu ve Tuncay (2011), Kıbrıs ve Türkiye'den 352 uzaktan eğitim öğrencisi ile yaptıkları metafor çalışmasında ilk olarak sanal gerçeklik ve dijital dünya, ikinci olarak ise metaforlar üzerine yoğunlaşmışlardır. Öğrencilerin metafor çıkarımlarının yaşam tarzlarından, kişisel karakteristiklerinden, eğitim geçmişlerinden ve duygularından etkilendiğini saptamışlardır. Yılmaz ve Güven (2015) Bayburt Üniversitesi'nde farklı programlarda eğitim alan 150 öğretmen adayının uzaktan eğitime yönelik algılarını metaforlar yoluyla inceledikleri çalışmalarında, öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının programlara göre farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Fidan (2017) ise uzaktan eğitim bünyesinde karma eğitim programlarına kayıtlı 130 öğrencinin uzaktan eğitim algılarını metaforlar aracılığı ile incelemiştir. Çalışma sonucuna göre algıların bölümlere göre farklılaştığı, cinsiyetlere göre farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarını belirlemek amacıyla yapılan metafor çalışmalarının çoğunlukla geleneksel eğitime kayıtlı öğrencilerin bakış açısıyla sınırlı olduğu görülmektedir. Eğitim faaliyetlerinin tamamını uzaktan eğitim yöntemi ile alan yükseköğretim öğrencilerine yönelik metafor yoluyla yapılan çalışmalara rastlanmamıştır. Yapılan bu çalışma ile eğitim öğretim faaliyetlerinin tamamının uzaktan eğitime ait işleyiş ve esaslarla yürütüldüğü bir kurumda eğitimlerine devam eden öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algı ve bakış açılarının metafor analizi ile incelenmesi ve alana katkı sağlaması hedeflenmektedir. Bu amaçla Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu'ndaki uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitim kavramına yönelik sahip oldukları metaforlar belirlenecektir. Bu amaç doğrultusunda oluşturulmuş araştırma soruları şu şekildedir: (1) Öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algıları nasıldır? (2) Öğrencilerin belirttiği ifadelerle göre kelime bulutu nasıldır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Olgubilim deseni farkında olunan ancak derin ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunmayan olgulara

odaklanmaktadır. Olgubilim deseni aynı zamanda kişiye tümüyle yabancı olmayan bununla birlikte anlamı tam olarak anlaşılabilen olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalarda kullanılır. Olgubilim araştırmalarında veri kaynakları araştırmacının odaklandığı olguyu deneyimleyen ve bu olguyu yansıtabilecek katılımcılardan oluşmalıdır (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2013; Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırma kapsamında da uzaktan eğitim öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik metaforlarına odaklanılarak bu metaforların ne anlama geldiği araştırılmıştır.

Metafor, karmaşık bir konunun, olgunun veya durumun özelliklerini; tanıdık bir nesneye, olguya ya da olaya benzetme olarak tanımlanmaktadır (Oxford vd., 1998, s. 4). Bir unsuru bir diğeriyle anlamak amacıyla kullanılmaktadır. Metaforlar, "A" ile "B"nin benzer olduğunu veya birbirine yakın anlamlara geldiğini ifade etmektedir. Metaforlar ne tanımladıklarını tam olarak aktarmasalar da insanları, olayları ve süreçleri kapsayan karmaşık öğeleri görselleştirmeye, alışık olunmayan durumları anlaşılır hale getirmeye yardımcı olmaktadır (Gozzi, 1999; Hartzell, 2002; Kendall ve Kendall, 1993). Metaforların nitel veri toplama yöntemi olarak kullanılması daha çok betimleyici rolüyle karşımıza çıkmaktadır. Böylece konu, olay, olgu veya durum hakkında zengin bir içerik ve görsel bir resim sunulabilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu, 2014 yılında Bilgisayar Programcılığı, Bilgi Yönetimi, Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı, Çağrı Merkezi Hizmetleri, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik, Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama programlarında öğrenim görmüş olan öğrenciler oluşturmaktadır. Katılımcıların demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Demografik Özellikler	Gruplar	f	%
Yaş	18-28	138	62.73
	29-38	76	34.55
	39 ve üzeri	6	2.72
Cinsiyet	Kadın	123	55.91
	Erkek	97	44.09
Çalışma Durumu	Çalışan	161	73.18
	Çalışmayan	59	26.82
Bölüm	Bilgisayar Programcılığı	44	20.00
	Bilgi Yönetimi	7	3.18
	Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	14	6.36
	Çağrı Merkezi Hizmetleri	6	2.73
	Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik	141	64.09
	Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama	8	3.64
TOPLAM		220	100

Veri toplama aracı ile toplam 263 öğrenciden veri toplanmıştır. Ancak veriler tek tek incelenmiş ve metafor özelliği taşımayan veriler araştırmadan çıkartılarak nihai katılımcı sayısı 220 olarak belirlenmiştir. Katılımcı profili çoğunlukla 18-28 yaş aralığında, kadınlar ve çalışan bireylerden oluşmaktadır (bkz. Tablo 1).

Verilerin Toplanması ve Analizi

Bu araştırmada uzaktan eğitim öğrencilerinin “uzaktan eğitim” kavramına ilişkin sahip oldukları metaforları ortaya çıkarmak amacıyla Google Form aracılığıyla çevrimiçi bir veri toplama aracı hazırlanmıştır. Bu veri toplama aracının yer aldığı bağlantı adresi, uzaktan eğitim faaliyetlerinin yürütüldüğü kurumda kullanılan Eğitim Yönetim Sistemi’nde yer alan “Duyurular” ve “Mesajlar” aracılığıyla öğrencilerle paylaşılmıştır. Öğrencilerden, veri toplama aracının ilk bölümünde yaş, cinsiyet, çalışma durumu ve okudukları programları içeren demografik özelliklerini yazmaları istenmiştir. İkinci bölümünde ise uzaktan eğitime ait metaforlarını ifade etmeleri amacıyla öğrencilerden “*Uzaktan Eğitim ..... gibidir. Çünkü .....*” cümlesini doldurmaları istenmiştir. Metafor yoluyla veri toplama işleminde “gibi” kavramı genellikle “metaforun konusu” ile “metaforun kaynağı” arasındaki bağı açık bir şekilde ifade etmek için kullanılırken; “çünkü” kavramı ise katılımcıların belirttiği metaforlar için bir “gerekçe” veya “mantıksal dayanak” sunmaktadır (Saban, 2009).

Öğrencilerden elde edilen veriler, öncelikle nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi ile kavramsallaştırılarak belirli kategoriler ve temalar altında toplanmış ve elde edilen bulgular sayısallaştırıldıktan sonra analiz edilmiştir. İçerik analizinde, benzer veriler, araştırmacılar tarafından belirlenen kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirilmekte ve organize edilerek yorumlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Uzmanlık alanları sırasıyla “uzaktan eğitim”, “yaşam boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi”, “bilgisayar ve öğretim teknolojileri eğitimi” olan bu makalenin araştırmacıları, bireysel olarak verileri incelemiş ve “Çünkü.....” ifadesinden sonra yer alan gerekçeleri dikkate alarak kategorileri ve temaları belirlemişlerdir. Araştırmacılar, kapsamlı yazılmış gerekçelerde, ilgili metaforu birden fazla temaya eklemişlerdir. Daha sonra araştırmacılar bir araya gelerek belirlenen kategori ve temaların karşılaştırmasını yapmışlardır. Araştırmacılar arasındaki kodlama tutarlılığının ilk aşamada %61 olduğu tespit edilmiştir. Sonrasında yapılan görüşmeler sonucunda %93 oranında görüş birliğine varılmış, kategoriler ve temalar son halini almıştır. Miles ve Huberman’a (1994) göre farklı kodlayıcılar arasındaki güvenilirlik yüzdesi %70 olarak belirlenmiştir. Bu durum yapılan kodlamaların güvenilir olduğunu destekler niteliktedir.

Yapılan bu işlemlerin ardından kelime bulutu ile öğrencilerin en yoğun kullandığı kelimeler görselleştirilmiştir. Kelime bulutu, metin tabanlı bilgilerin içeriğine genel bir bakış sunması amacıyla kullanılan bir görselleştirme tekniğidir ve kelime bulutunda yer alan kelimelerin boyutu, metin içerisindeki kullanım sıklığını gösterir (Tessem, Bjørnstad, Chen ve Nyre, 2015). Araştırmada, öğrencilerin ifadelerinde yer alan etkisiz kelimeler silindikten sonra kelime bulutu oluşturmak amacıyla WordClouds (2017) sitesi kullanılmıştır.

Bulgular

Araştırmada öncelikle öğrencilerin uzaktan eğitim kavramına ilişkin sahip oldukları metaforlar ve bu metaforların özellikleri bakımından hangi kavramsal kategoriler ve temalar altında gruplandırılacağına ilişkin analizler yapılmıştır. Yapılan analizler sonucunda veriler Tablo 2’de verildiği gibi “Esneklik”, “Erişilebilirlik”, “Eğitsel”, “Etkileşim” ve “Duyuşsal” olmak üzere toplam 5 kategoriye ayrılmıştır. Öğrencilerin cevapları sonucunda, toplamda 302 olmak üzere 142 tekrarsız metafor bulunmuştur. 220 öğrencinin yer aldığı bu çalışmada bazı öğrencilerin gerekçelere yazdığı ifadelerin birden fazla temaya dahil olması nedeniyle toplam metafor sayısı araştırmaya katılan öğrenci sayısından fazla çıkmıştır.

Tablo 2. Uzaktan Eğitim ile İlgili Metaforlara Yönelik Oluşturulan Kategori ve Temalar*

Kategori	Tema	f	%	Metaforlar	Temalara yönelik Örnek Metaforlar
Esneklik (%32.78)	Zaman Bağımsızlığı	62	62.63	Işık (3), Alaattin'in sihirli lambası, İlaç (3), CD (2), Mucize, Bilgisayar (2), Hazine, Masanın üstündeki su, Kütüphane (2), Bilgi Küpü, Banka, Kitap (7), Güneş, Vadesiz hesap, Google (2), Saat, Nutella, Açık çember, Başucu kitabı (2), Jetgiller, Sessiz bir ev, Kaynak suyu (2), Teknoloji, Biçilmiş kaftan, Arkadaş, Bilgisayardaki film, Kapalı çarşı, Online öğretmen, Anne (2), Kumanda, Bilgi kaynağı sunan sistem, Meyve bahçesi, Anahtar, Sonsuzluk, Süper market, Kuş, Robot öğretmen, Özgürlük (3), Zamanda yolculuk, Merkezi kaynak, Kahve makinası, Oyun, Hayal	"Uzaktan eğitim zamanda yolculuk gibidir. Çünkü ders saati kaçsa bile istediğin zaman ulaşabilirsin."
	Mekân Bağımsızlığı	32	32.32	Güneş, Kumanda, Evde okul (2), Ayda yürümek, Mucize, Hazine, Kitap, Kar, Rüya, Örgün eğitim (2), Nutella, Hayal (3), Açık çember, Sessiz bir ev, Teknoloji, Bukalemun, Işık, Eve gelen öğretmen, İlaç, Anahtar, Sonsuzluk, Yeni nesil eğitim, Kuş, Robot öğretmen, Merkezi kaynak, Çocuk oyuncuğu, Bağımlılık, Özgürlük	"Uzaktan eğitim güneş gibidir. Çünkü güneş nereye gidersek gidelim aydınlatır ve ısıtır, uzaktan eğitimde nereye gidersek gidelim bilgilere rahatça ulaşabiliriz."
	Bireysel Farklılık	5	5.05	Kitap, Araba, Gökyüzü, Küvez, Bağımlılık	"Uzaktan eğitim araba gibidir. Çünkü yorulduğumda dururum istediğimde kimseyi beklemeden ilerlerim."
Toplam		99	100		
Erişilebilirlik (%21.53)	Fırsat	57	87.69	İkinci şans (3), Masallar diyarı, Yağmur, Can simidi, Hayatı ucundan yeniden yakalamak, İlk yardım çantası, Hazine (3), Yaşam koçu, Doktor, Örgün eğitim (3), Bilgisayar, Aşk, Altın (2), Kuş, Yanardağ, İlk yardım, Anne, Tatlı, Son anda uzanan bir el, İlaç (3), Kaynak suyu, Biçilmiş kaftan (2), Süper kahraman, Bir elmanın iki yarısı, Jetgiller, Hızır, Rüya, Dost, Arkadaş, Teknolojik cihazlar, Özgürlük (3), Nimet (2), Örümcek adam, Mücevher, Şans, Örgün eğitim, İyilik perisi, Yaşam boyu eğitim, Mum, Yağmur damlası, Işık, Dost eli, Vitamin, Deniz, Su	"Uzaktan eğitim ilk yardım gibidir. Çünkü evli ve çocuk bekleyen biri olarak oturduğum yerden bu hizmete ulaşabilme lüksüne sahibim."
	Mali Durum	8	12.31	Can simidi, Para Tuzağı, Biçilmiş kaftan, Bir elmanın iki yarısı, Şehir efsanesi, Paralı eğitim, İkinci şans	"Uzaktan eğitim para tuzağı gibidir. Çünkü eğitim ücreti yüksek."
Toplam		65	100		
Eğitsel (%24.17)	Akademik ve Mesleki Gelişim	35	47.95	Işık (5), Can simidi, Hayat (3), Güneş (3), Bilgisayar, Altın, Yanardağ, Pınar, Rüya, Yaşam boyu öğrenme, Yaşam kaynağı, Sıfır, Büyük ve köklü ağaç, Nehir, Baraj, Teknolojik cihazlar, Bukalemun, Meyve ağacı, Kitap, Kumanda, İlaç, Meyve bahçesi, Hazine, Mum, Akarsu, Maden, Merkezi kaynak	"Uzaktan eğitim bir değerli bir maden gibidir. Çünkü maden seninse, elinde değer kazanır."
	Öğretim Materyali	25	34.25	Hazine, Kütüphane (2), Kitap (3), Pınar, İlaç, Eşek, Arama motoru, Örgün eğitim (2), Koyun, Tren vagonları, Baraj, Google, Bilgi kaynağı sunan sistem, Wikipedia, Arşiv, Depo, Kaynak suyu, Süper market, Amazon, Robot öğretmen, Merkezi kaynak	"Uzaktan eğitim bir depo gibidir. Çünkü verilen bilgiler kaydediliyor gerektiğinde alınabiliyor."
	Kolaylaştırıcı	7	9.58	Değnek, Bilgisayar, Gemi, İlaç, Spor ayakkabı, Teknoloji, Uçak	"Uzaktan eğitim spor ayakkabı gibidir. Çünkü rahattır, kolayca gideceğimize yere ulaştırır."
	Eğitim Şekli	6	8.22	Örgün eğitim (4), Hazine, Fabrika	"Uzaktan Eğitim örgün eğitim gibidir. Çünkü normal okuldaki gibi çalışmadan geçemezsiniz."
Toplam		73	100		
Etkileşim (%6.29)	İletişim	8	42.11	Evde okul, Ağaç, Örgün eğitim (3), Duvar, Soğuk çorba, Açık öğretim	"Uzaktan eğitim ağaç gibidir. Çünkü öylece bakıyoruz bir şey anlamıyoruz aklımıza takılan soruları soramıyoruz."
	Sosyalleşme	11	57.89	İssiz ada (4), Arkadaş, Camın arkasındaki çiçek, Öğretmensiz ve sınıfsız bir öğrenci, Üvey anne, Boşluk, Şehir efsanesi, Sosyal ağ	"Uzaktan eğitim ıssız bir ada gibidir. Çünkü tek başınayız ve arkadaşlarımız yok."
Toplam		19	100		
Duyuşsal (%15.23)	Motivasyon	18	39.13	Ayda yürümek, Kardelen çiçeği, Dağ, Show, Çay, Yokuş, Kitap (2), İlaç, El ile tezgâhta dokunan halı, Bakıma muhtaç çocuk, Meyve ağacı, Fidan, Karanlık oda, Akarsu, Su, Oyun, At	"Uzaktan eğitim kitap gibidir. Çünkü bir kaynak olduğundan daima ufkumuzu, algımızı ve okuma heveslimizi canlı tutar."
	Memnuniyet	15	32.61	Kitap (2), Anne, Gece kulübü, Eşek, Örgün eğitim (2), Kaynak suyu, Gökyüzü, Jetgiller, Açık öğretim, Soğuk çorba (2), Anahtar, Başucu kitabı	"Uzaktan eğitim soğuk çorba gibidir. Çünkü çorba sıcak içildiğinde zevk verir, soğuk içildiğinde tadını alamazsınız."
	Beklenti	13	28.26	Yağmur, Deniz (2), Pansiyon, Mevsim, Bitmeyen kaynak, Yolculuk, Radyo, Nimet, Hayat, Volkan, Kahve makinası, Davul	"Uzaktan eğitim radyo gibidir. Çünkü hiçbir zaman senin istediğin parçayı çalmaz."
Toplam		46	100		

* Benzersiz 142 olmak üzere toplamda 302 metafor bulunmaktadır.

Örneğin veri toplama aracını 46. sırada cevaplandıran 19 yaşındaki kadın katılımcı olan Ö46 kodlu öğrenci aşağıdaki ifadeyi kullanmış ve uzaktan eğitimi “kitap” nesnesine benzetmiştir.

*“Uzaktan eğitim bence **kitap** gibidir. Çünkü okuyup, istediğin zaman durduğun ve zamanın olduğunda tekrar başladığın, anlamadığın kısımları tekrar edebildiğin, pekiştirme işlevinin görüldüğü, başta yabancılik çekilse de alışıldıkça sevilen, süre kısıtlaması olmadan, her şekilde, elinin uzanabildiği bir eğitim şeklidir.” (Ö46, 19, K)*

Öğrencinin yukarıdaki ifadesinde “kitap” metaforu; “*istediğin zaman durduğun ve zamanın olduğunda tekrar başladığın*”, “*süre kısıtlaması olmadan*” şeklinde belirttiği gerekçeleri nedeniyle “Esneklik” kategorisindeki “Zaman Bağımsızlığı” temasına; “*anlamadığın kısımları tekrar edebildiğin, pekiştirme işlevinin görüldüğü*” şeklinde belirttiği gerekçeleri nedeniyle “Eğitsel” kategorisindeki “Öğretim Materyali” temasına; “*başta yabancılik çekilse de alışıldıkça sevilen*” şeklinde belirttiği gerekçeleri nedeniyle de “Duyuşsal” kategorisindeki “Memnuniyet” temasına eklenmiştir. Böylece tek bir katılımcıya ait cevabın üç ayrı kategorideki üç ayrı temaya eklendiği görülebilir.

Kategoriler incelendiğinde toplam metaforların %32.78’inin “Esneklik” kategorisinde yer aldığı ve bu kategorinin ilk sırada olduğu belirlenmiştir. Daha sonra ise sırasıyla “Eğitsel” (%24.17), “Erişilebilirlik” (%21.53), “Duyuşsal” (%15.23) ve “Etkileşim” (%6.29) kategorileri gelmektedir (bkz. Tablo 2).

Esneklik

“Esneklik” kategorisi bireylerin eğitim sürecinde kendi çalışma planlarını oluşturabilmeleri için sınırlandırılmamalarını ifade etmektedir. Bu kategoride, bireylerin istedikleri zaman diliminde eğitime katılmalarını ifade eden “Zaman Bağımsızlığı”, istedikleri yerden eğitime katılmalarını ifade eden “Mekân Bağımsızlığı” ve kendi hız, yetenek, ilgilerine göre eğitimi sürdürebilmelerini ifade eden “Bireysel Farklılık” temaları yer almaktadır. Uzaktan eğitim için son derece önemli olan ve uzaktan eğitim karakteristikleri arasında yer alan zaman ve mekân bağımsızlığının öğrenciler tarafından da sıklıkla vurgulandığı görülmüştür. Bu kategoride ayrı ayrı oluşturulan “Zaman Bağımsızlığı” (%62.63) ve “Mekân Bağımsızlığı” (%32.32) temalarının toplamda %94.95 oranı ile en çok metaforun yer aldığı temalar olduğu görülmüştür. Bu kategori altında yer alan öğrenci ifadelerinden dikkat çekici olanları değiştirilmeden verilmiştir.

Çalışmaya katılan Ö6 ve Ö191 kodlu öğrenciler, zaman bağımsızlığı üzerine vurgu yapmışlardır. Eşzamansız öğrenme materyali olan ders içeriklerine istedikleri zaman ulaşabildiklerini ve eşzamanlı gerçekleştirilen derslere katılamamaları durumunda dersi sonradan takip edebildiklerini belirtmişlerdir.

*“Uzaktan eğitim **Alaattin’in sihirli lambası** gibidir. Çünkü ne zaman vakit bulsam şifremi girip derslerimi takip ediyorum. Ders içeriklerine ulaşabiliyorum. Bana mucizeler yaratıyor.” (Ö6, 30, K, Tema: “Zaman Bağımsızlığı”)*

*“Uzaktan eğitim **zamanda yolculuk** gibidir. Çünkü ders saati kaçsa bile istediğin zaman ulaşabilirsin” (Ö191, 21, K, Tema: “Zaman Bağımsızlığı”)*

Ö5 ve Ö7 kodlu katılımcıların uzaktan eğitimin mekân ile ilgili engelleri ortadan kaldırdığını vurgulayan ifadeleri aşağıdaki gibidir:

“Uzaktan eğitim güneş gibidir. Çünkü güneş nereye gidersek gidelim aydınlatır ve ısıtır, uzaktan eğitimde nereye gidersek gidelim bilgilere rahatça ulaşabiliriz.”(Ö5, 22, K, Tema: “Mekân Bağımsızlığı”)

“Uzaktan eğitim kumanda gibidir. Çünkü çok uzakta da olsak kontrol edebildiğimiz bir şeydir.” (Ö7, 19, E, Tema: “Mekân Bağımsızlığı”)

Eğitimin bilgisayar aracılığı ile yapılmasını bir “bağımlılık” olarak ifade eden Ö202 kodlu katılımcının düşüncesi aşağıdaki gibidir:

“Uzaktan eğitim bağımlı olmaktır. Çünkü bilgisayara bağlı kalmak zor bir durum.” (Ö202, 30, K, Tema: “Mekân Bağımsızlığı”)

Ö71 kodlu katılımcı uzaktan eğitim ile çalışmalarını kendi hızında sürdürebildiğini şu şekilde ifade etmiştir:

“Uzaktan eğitim araba gibidir. Çünkü yorulduğumda dururum istediğimde kimseyi beklemeden ilerlerim.”(Ö71, 18, E, Tema: “Bireysel Farklılık”)

“Esneklik” kategorisinde toplam 99 metafordan sadece 1 tanesinin olumsuz ifade (Ö202) barındırdığı ve diğerlerinin olumlu olduğu görülmüştür.

Erişilebilirlik

“Erişilebilirlik” kategorisi farklı engeller nedeniyle eğitim alma durumu sınırlı olan bireylere sunulan imkânları ifade etmektedir. Bu kategori, çalışma durumu ve/veya öğrencilik dışında sahip oldukları ev veya iş gibi diğer sorumlulukları içeren “Fırsat” ve maddi konuları içeren “Mali Durum” olmak üzere iki temadan oluşmaktadır. Uzaktan eğitimin geleneksel eğitime kıyasla sağladığı avantajlar nedeniyle bireyler için iyi bir alternatif olduğu ve çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunun çalışanlardan (%73.18) oluştuğu düşünüldüğünde bu kategoride yer alan Fırsat (%87.69) temasında daha çok metaforun yer alması beklenen bir durumdur.

Ö19 kodlu katılımcı sorumlulukları olduğunu, Ö47 kodlu katılımcı evli ve çocuk sahibi olduğunu, Ö57 kodlu katılımcı ileri yaşta olduğunu ve Ö103 kodlu katılımcı ise çalışmak zorunda olduğunu belirttiği için uzaktan eğitimi bir fırsat olarak algıladıkları düşünülmektedir. Öğrenciler, düşüncelerini aşağıdaki gibi açıklamaktadır:

“Uzaktan eğitim elinizden kayıp giderken hayatı ucundan yeniden yakalamak gibidir. çünkü; başka sorumlulukların yanında eğitim hayatınıza devam edebiliyorsunuz.”(Ö19, 33, K, Tema: “Fırsat”)

“Uzaktan eğitim ilk yardım gibidir. Çünkü evli ve çocuk bekleyen biri olarak oturduğum yerden bu hizmete ulaşabilme lüksüne sahibim.” (Ö47, 28, K, Tema: “Fırsat”)

“Uzaktan eğitim son anda uzanan bir el gibidir. Çünkü benim gibi yaşı ilerleyip de gündüzleri okula gitme fırsatı olmayanlar için, senin için de uzanacak bir el var demektir.” (Ö57, 33, E, Tema: “Fırsat”)

“Uzaktan eğitim süper kahraman gibidir. Çünkü tam okul hayatımın bittiğini düşündüğüm, ömrüm boyunca lise mezunu olarak kalacağımı düşündüğüm bir anda bana yardımcı olarak geleceğimi kurtardı.” (Ö90, 30, E, Tema: “Fırsat”)

“Uzaktan eğitim hızır gibidir. Çünkü çalışmak zorunda ama okuman da gerektiği zamanda hızır gibi yetişir.” (Ö103, 26, K, Tema: “Fırsat”)

Mali durum ile ilgili toplam 8 metafordan 3 tanesinin olumsuz olduğu görülmüştür. Aşağıda bu konu hakkında olumlu ve olumsuz görüş bildiren katılımcıların düşünceleri verilmiştir.

*“Uzaktan eğitim **can simidi** gibidir. Çünkü ekonomik bütçesi olmayan ve çalışmaya zorunlu olan kişileri cehalet deryasından kurtarır.” (Ö18, 27, E, Tema1: “Fırsat”, Tema2: “Mali Durum”)*

*“Uzaktan eğitim **biçilmiş bir kaftan** gibidir. Çünkü benim gibi maddi durumu kötü olanlar için ve okula gidemeyip çalışmak zorunda olanlar içinde bulunmaz bir nimettir.” (Ö83, 41, E, Tema1: “Fırsat”, Tema2: “Mali Durum”)*

*“Uzaktan eğitim **para tuzağı** gibidir. Çünkü eğitim ücreti yüksek.” (Ö22, 32, K, Tema: “Mali Durum”)*

“Erişilebilirlik” kategorisinde yer alan 65 metafordan sadece 3 tanesinin olumsuz ifade barındırdığı ve bu olumsuz ifadelerin tamamının “Mali Durum” temasına ait olduğu görülmüştür.

Eğitsel

“Eğitsel” kategorisi uzaktan eğitim öğrencilerinin farklı açılardan kendilerini geliştirmelerini, uzaktan eğitimin sunduğu zengin öğrenme deneyimlerini, öğrencilerin bireysel hedeflerine ulaşmalarında sağladığı avantajları ve sunulan eğitimin benzediği öğretim türlerini kapsamaktadır. Bu kategori, akademik ve mesleki gelişim ile ilgili ifadeleri içeren “Akademik ve Mesleki Gelişim” temasını, tekrar edilebilir içerik ve ders videoları gibi bilgi kaynaklarını içeren “Öğretim Materyali” temasını kapsamaktadır. Bunun yanı sıra uzaktan eğitimin, öğrencilerin eğitim hedeflerini gerçekleştirmelerinde yardımcı olduğunu vurgulayan “Kolaylaştırıcı” ve diğer öğretim türlerini içeren “Eğitim Şekli” temasını kapsamaktadır. “Eğitsel” kategorisinde ilk sırada “Akademik ve Mesleki Gelişimi” (%47.95) temasının, sonrasında sırayla “Öğretim Materyali” (%34.25), “Kolaylaştırıcı” (%9.58) ve “Eğitim Şekli” (%8.22) temalarının geldiği görülmüştür.

Uzaktan eğitimin değerli bir eğitim şekli olduğu ve bireysel gelişimlerine fayda sağladığı Ö180 ve Ö218 kodlu katılımcılar tarafından şu şekilde belirtilmiştir:

*“Uzaktan eğitim bir değerli bir **maden** gibidir. Çünkü maden seninse, elinde değer kazanır.” (Ö180, 34, K, Tema: “Akademik ve Mesleki Gelişim”)*

*“Uzaktan eğitim **akan su** gibidir. Çünkü orada süregelen ve devam eden bir eğitim ve öğretim süreci vardır ve bu süreçten akan sudan içebildiğimiz kadar içeriz ne kadar çok içersek o kadar fayda buluruz.” (Ö218, 29, K, Tema: “Akademik ve Mesleki Gelişim”)*

Uzaktan eğitimin zengin, güvenilir ve arşiv özelliği sayesinde tekrar edilebilir bilgi kaynakları sunması ile ilgili Ö79, Ö151 ve Ö159 kodlu katılımcıların düşünceleri aşağıdaki gibidir:

*“Uzaktan eğitim **koyun** gibidir. Çünkü ders kaynakları sayesinde istenilirse koyun gibi etinden, sütünden, yününden ve tüm nimetlerinden yararlanılır.” (Ö79, 30, E, Tema: “Öğretim Materyali”)*

*“Uzaktan eğitim **wikipedia** gibidir. Çünkü dersle ilgili kısa, net ve güvenilir bilgi sağlıyor.” (Ö151, 18, K, Tema: “Öğretim Materyali”)*

*“Uzaktan eğitim bir **depo** gibidir. Çünkü verilen bilgiler kaydediliyor gerektiğinde alınabiliyor.” (Ö159, 23, K, Tema: “Öğretim Materyali”)*

Katılımcılardan Ö11 ve Ö194’ün eğitim hedeflerine ulaşma konusunda uzaktan eğitimin önemini ifade eden düşünceleri şu şekildedir:

*“Uzaktan eğitim bir **değnek** gibidir. Çünkü bizi yormadan yarı yolda bırakmadan gideceğimiz yere taşır.” (Ö11, 22, E, Tema: “Kolaylaştırıcı”)*

*“Uzaktan eğitim **spor ayakkabı** gibidir. Çünkü rahattır, kolayca gideceğimiz yere ulaştırır.” (Ö194, 31, E, Tema: “Kolaylaştırıcı”)*

“Eğitim Şekli” temasında en çok kullanılan metafor örgün eğitim olmuştur ve Ö132 kodlu katılımcının bu konudaki düşüncesi aşağıda verilmiştir:

*“Uzaktan Eğitim **örgün eğitim** gibidir. Çünkü normal okuldaki gibi çalışmadan geçemezsiniz.” (Ö132, 32, E, Tema: “Eğitim Şekli”)*

“Eğitsel” kategorisinde yer alan 73 metafordan hiçbirinin olumsuz ifade barındırmadığı görülmüştür.

Etkileşim

“Etkileşim” kategorisi uzaktan eğitim öğrencilerinin diğer eğitim aktörleri ile olan bağlantılarını ifade etmektedir. Öğrencilerin akademik, teknik ve idari personel ile eğitim sürecinde ve kurumsal konularda desteğini ifade eden konular “İletişim” temasında; diğer öğrencilerle ve öğretim elemanları ile eğitim sürecinde sosyal bağlamda gerçekleştirdiği iletişim ise “Sosyalleşme” temasında verilmiştir. “Etkileşim” kategorisi en düşük oranda (%6.29) ifadenin bulunduğu kategoridir. Bu kategori altındaki “İletişim” (%42.11) ve “Sosyalleşme” (%57.89) tema oranlarının birbirine yakın olduğu belirlenmiştir.

“Etkileşim” kategorisine ait iletişim ve sosyalleşme temalarında olumlu ve olumsuz metaforların olduğu görülmüştür. Ö77 ve Ö201 kodlu katılımcıların görüşleri “İletişim” temasına; Ö197 ve Ö162 kodlu katılımcının görüşleri ise “Sosyalleşme” temasına ait olup aşağıdaki şekildedir:

*“Uzaktan eğitim **örgün eğitim** gibidir. Çünkü istediğimiz zaman öğretmenlerimizle iletişime geçebiliyoruz.” (Ö77, 28, K, Tema: “İletişim”)*

*“Uzaktan eğitim **ağaç** gibidir. Çünkü öylece bakıyoruz bir şey anlamıyoruz aklımıza takılan soruları soramıyoruz.” (Ö201, 26, E, Tema: “İletişim”)*

*“Uzaktan eğitim **sosyal bir ağ** gibidir. Çünkü hem arkadaş çevresi olarak hem herhangi bir konu üzerinde konuşabiliyoruz hem de derslere katılabiliyoruz.” (Ö197, 18, K, Tema: “Sosyalleşme”)*

*“Uzaktan eğitim **issiz bir ada** gibidir. Çünkü tek başınayız ve arkadaşlarımız yok.” (Ö162, 27, E, Tema: “Sosyalleşme”)*

“Etkileşim” kategorisinde yer alan 19 metafordan 7 tanesinin “Sosyalleşme” ve 3 tanesinin ise “İletişim” temasına ait olmak üzere toplamda 10 olumsuz ifade barındırdığı görülmüştür. En düşük oranda metafor içeren kategori olan “Etkileşim” kategorisi en yüksek sayıda olumsuz metafora sahip kategori olmuştur.

Duyuşsal

“Duyuşsal” kategorisi öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili güdülenme durumlarını, duygusal yaklaşımlarını ve gerçekleşmesini istedikleri beklediklerini ifade etmektedir. Uzaktan eğitimin sağladığı öğrenmeye yönelik güdülenmeleri “Motivasyon” temasında ve uzaktan eğitime yönelik olumlu ve olumsuz duyguları “Memnuniyet” temasında, hedef ve ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmaması durumunu ifade eden konular ise “Beklenti” temasında verilmiştir. “Duyuşsal” kategorisinde yer alan “Motivasyon” (%39.13), “Memnuniyet” (%32.61) ve “Beklenti” (%28.26) temalarının oranlarının birbirine yakın olduğu belirlenmiştir.

Uzaktan eğitimin “Duyuşsal” kategorisine ait “Motivasyon”, “Memnuniyet” ve “Beklenti” temalarında olumlu ve olumsuz metaforlar olduğu görülmüştür. Bu kategoriye ait katılımcıların görüşleri aşağıdaki gibidir:

*“Uzaktan eğitim **kitap** gibidir. Çünkü bir kaynak olduğundan daima ufkumuzu, algımızı ve okuma heveslimizi canlı tutar.” (Ö203, 32, K, Tema: “Motivasyon”)*

*“Uzaktan eğitim **show** gibidir. Çünkü seyircilerin (öğrencilerin) ilgi ve merak duygularını ateşler. Ekrandan sıçrayan kıvılcıklar alevler olarak geri döner.” (Ö82, 41, E, Tema: “Motivasyon”)*

*“Uzaktan eğitim **gökyüzü** gibidir. Çünkü uzaktadır ama her şey açık ve nettir. Bu şekilde gökyüzünün o derin ihtişamını içinde hissedebilirsin.” (Ö91, 26, E, Tema: “Memnuniyet”)*

*“Uzaktan eğitim **soğuk çorba** gibidir. Çünkü çorba sıcak içildiğinde zevk verir, soğuk içildiğinde tadını alamazsınız.” (Ö138, 30, K, Tema: “Memnuniyet”)*

*“Uzaktan eğitim **yolculuk** gibidir. Çünkü yolun sonunda istediğimiz hedefe ulaşırız.” (Ö107, 21, K, Tema: “Beklenti”)*

*“Uzaktan eğitim **radyo** gibidir. Çünkü hiçbir zaman senin istediğin parçayı çalmaz.” (Ö114, 24, E, Tema: “Beklenti”)*

“Duyuşsal” kategorisinde toplamda yapılan 46 metafordan 2 tanesinin “Beklenti” ve 1 tanesinin ise “Memnuniyet” temasında olmak üzere toplamda 3 tane olumsuz ifade barındırdığı görülmüştür.

Metaforlara yönelik kategori ve tema belirleme işleminden sonra öğrencilerin belirttiği ifadelerle göre kelime bulutu oluşturulmuştur.

kullanmıştır. Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu'nda eğitim öğretim faaliyetleri, yarıyıl sonu sınavları haricinde internet teknolojileri kullanılarak eşzamanlı ve eşzamansız olarak yürütülmektedir. Eğitim Yönetim Sistemi aracılığı ile öğrenciler, içeriklere, eşzamanlı derslere, bu derslerin kayıtlarına, sınavlara, mesajlaşma ve tartışma platformlarına istedikleri zaman, istedikleri yerden erişebilmekte ve zaman sınırlaması olmadan bu kaynaklarla çalışabilmektedir. Böylece öğrenciler yüksek düzeyde esnekliğe sahip olmakta ve kendi hızlarında öğrenme imkânı bulabilmektedir.

Uzaktan eğitim yöntemi, öğrencilere kendi öğrenme ihtiyaçları doğrultusunda en uygun öğrenme yöntemini seçme konusunda da esneklik sunmaktadır (Sun, Tsai, Finger, Chen ve Yeh, 2008). 21. yüzyıl öğrenen özellikleri düşünüldüğünde öğrencilerden kendi hedeflerini belirleme, kendi öğrenme etkinliklerini planlama ve uygulama sorumluluğunu üstlenmesi beklenmektedir. Uzaktan eğitim yönteminin de bu becerileri desteklediği ve bireysel farklılıkları gözetdiği bilinmektedir. Geçmiş çalışmalara bakıldığında uzaktan eğitim yöntemi ile eğitim alan öğrencilerin; iş ve aile sorumlulukları gibi nedenlerle geleneksel eğitime katılamayan yetişkin bireyler olduğu belirtilmektedir (Galusha, 1998; Schlosser ve Anderson, 1994). Günümüzde ise uzaktan eğitim sadece yetişkinler için değil istedikleri zamanda, istedikleri yerde ve istedikleri şekilde çalışma konusunda esnekliğe ihtiyaç duyan öğrenciler için önemli bir seçenek olarak görülmektedir (ICDE, 2013). Bu çalışmanın katılımcılarına bakıldığında da aynı durum açıkça görülmektedir. Uzaktan eğitimin avantajlarından biri olarak kabul edilen zaman ve mekân esnekliği, uzaktan eğitimi geleneksel eğitimden daha cazip hale getirmektedir. Uzaktan eğitim, günümüzde esnek, erişilebilir ve bireyselleştirilmiş eğitimi destekleyen teknolojilerin de varlığıyla giderek yaygınlaşmaktadır. Öğrencilerin "Esneklik" kategorisinde belirttiği uzaktan eğitime ait metaforların neredeyse tamamının olumlu olması, öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik memnuniyetlerinin arttığını düşündürmektedir. Uzaktan eğitimde öğrenci memnuniyeti üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında da zaman bağımsızlığı, mekân bağımsızlığı ve bireysel farklılıklar bağlamında esnekliğin, memnuniyeti etkileyen faktörler arasında olduğu görülmektedir (Arbaugh, 2000; Sahin ve Shelley, 2008; Sun vd., 2008). Kan ve Fidan'ın (2016) çalışmasında da öğrencilerin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerinin zaman ve mekân bağımsızlığı sayesinde olumlu olduğu görülmektedir. Gürer, Tekinarslan ve Yavuzalp (2016) ise uzaktan eğitimde ders veren öğretim elemanlarının olumlu görüşleri arasında zaman ve mekân bağımsızlığının olduğunu belirlemişlerdir.

Öğrencilerin metafor ifadeleri doğrultusunda oluşturulan ikinci kategori "Erişilebilirlik"tir. Bu kategoride yer alan "Fırsat" temasının daha çok yetişkinlerin ihtiyaçlarını kapsadığı sonucuna varılabilir. Eğitimin her basamağında kişiler yaşam boyu öğrenme kapsamında eğitimlerine devam ederler ve yetişkinler de bu süreçte eğitimin örgün ve yaygın türlerinde yer alan bir gruptur. Uzaktan eğitimin farklı dezavantajlı gruplara yönelik eğitim hizmeti sunması, eğitime erişim engeli bulunan bireyler için yeni öğrenme fırsatları yaratmaktadır. Yetişkinler üniversite eğitimi almak istediklerinde farklı engellerle karşılaşabilirler. Yetişkinlerin, geleneksel öğrencilerden farklı olarak genellikle yüz yüze eğitim almalarını engelleyebilecek iş, aile ve sosyal sorumlulukları vardır ve birçok yetişkin için geleneksel yöntemlerle verilen dersleri almak uygun olmayabilir. Bu nedenle uzaktan eğitim bu tür engelleri azaltarak bireylere alternatif bir eğitim hizmeti sunmaktadır (Kuong, 2009). Lee (2017), üniversitelere erişilebilirliği arttırmada uzaktan eğitimin önemi bir rolü olduğunu, uzaktan eğitim uygulamaları ve araştırmalarının temelini oluşturan en önemli ilkenin, erişilebilirliğin artırılması olduğunu öne sürmüştür. Zirkle (2004), uzaktan eğitimin, yetişkin bireylere yönelik, bir işte çalışan, mesleki beceri güncellemeye ihtiyaç duyan ve kariyer

değişikliği arayan öğrenciler için önemli olabileceğini savunmuştur. Bu öğrenciler, aile sorumlulukları, iş taahhütleri veya coğrafi sınırlamalardan ötürü, eğitim imkânlarına kolaylıkla erişemeyen öğrenciler olabilmektedir. Uzaktan eğitim, zaman ve mekân engelleri nedeniyle derslere erişemeyen birçok yetişkine ulaşma potansiyeline sahiptir. Mali teması altında uzaktan eğitimin pahalı olduğu yönünde olumsuz görüş bildiren öğrenciler bulunmaktadır. Yasal mevzuat gereği uzaktan eğitim materyallerinin geliştirilmesi ve sunulması amacıyla öğrenenlerin her dönem ödemesi gereken materyal ücreti, öğrencilerin uzaktan eğitimi pahalı bulmasına neden olabilmektedir. Bunun yanı sıra mali yönden olumlu görüş bildiren öğrencilerin ise daha fazla olduğu görülmektedir. Lenar, Artur, Ullubi ve Nailya (2014) çalışmalarında da uzaktan eğitimin yetişkinleri ulaşım masrafları ve diğer harcamalardan kurtardığını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin metafor ifadeleri doğrultusunda oluşturulan üçüncü kategori “Eğitsel”dir. Bu kategorideki metaforlar incelendiğinde, öğrencilerin uzaktan eğitimi akademik veya mesleki gelişimleri konusunda faydalı bulduklarını ifade ettikleri görülmüştür. Öğrencilerin bu kategoride uzaktan eğitimi; örgün öğretim, açık öğretim gibi diğer eğitim şekillerine benzettikleri ve hedeflerine ulaşmada kolaylaştırıcı olarak buldukları belirlenmiştir. Ayrıca bu kategori altında yer alan “Öğretim Materyali” temasını, tekrar edilebilir içerik ve ders videoları gibi bilgi kaynaklarının oluşturduğu görülmüştür. Bu bağlamda, bazı araştırmacılar tekrar edilebilirliğin öneme vurgu yapmışlardır (Moore ve Kearsley, 2011; Zhang, Zhao, Zhou ve Nunamaker, 2004).

Öğrencilerin metafor ifadeleri doğrultusunda oluşturulan dördüncü kategori “Etkileşim”dir. “Etkileşim” kategorisinin en düşük oranda metafor içerdiği ve aynı zamanda en fazla olumsuz ifadeyi barındırdığı belirlenmiştir. Anderson (2004) iletişimin eğitimde çok önemli bir yeri olduğunu ifade etmiştir. Ancak web temelli öğrenmeden yüz yüze öğrenme ortamına kadar çeşitli öğrenme ortamlarındaki iletişimin oranını incelediği çalışmasında; iletişimin yüz yüze eğitim ortamında diğer eğitim ortamlarından daha yüksek olması bu kategorinin az dile getirilen ve olumsuz ifadeleri içeren bir kategori olmasını destekler niteliktedir. Farklı çalışmalar, birbirinden fiziksel olarak farklı yerde bulunan öğrencilerde yalnızlık hissi oluşabileceğine değinmektedir (Besser and Donahue, 1996; Hill, Song ve West, 2009; Kerka, 1996; Sung ve Mayer, 2012; Vonderwell, 2003). Buna bağlı olarak yapılan bazı çalışmalarda iletişim eksikliğinden kaynaklanan yalnızlık hissini öğrencilerin uzaktan eğitime devam kararlarında önemli bir etken olduğu belirlenmiştir (Angelino, Williams ve Natvig, 2007; Kanuka ve Jugdev, 2006). Bu çalışmada; öğrenciler tarafından ifade edilen “Sosyalleşme” temasının, topluluk hissine vurgu yaptığı düşünülmektedir. Rovai (2002), topluluk hissi oluşturma konusunda belirlediği dört unsurdan birinin iletişim olduğunu ifade etmiştir. Bu nedenle “Etkileşim” kategorisinde yer alan iletişim ve sosyalleşmenin birbiri ile yakından ilişkili olduğu ve birbirini etkilediği dolayısıyla iki tema ile ilgili olumsuz ifadelerin yer almasının olası bir sonuç olduğu düşünülmektedir. Uzaktan eğitimin başarıya erişebilmesinde önemli unsurlarından biri etkileşimdir. Son yıllardaki bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişim, öğrenci-öğrenci etkileşimini ve öğrenci-öğreten etkileşimini artıran fırsatlar sunmaktadır. Sohbet, video, tartışma, uygulama paylaşımı ve grup çalışmaları için çeşitli uygulamalar ile öğrenciler ve öğretenler arasındaki etkileşim kolaylaşmaktadır (Ferguson ve DeFelice, 2010; Tremblay, 2006). Fedynich, Bradley ve Bradley (2015) öğretenlerin öğrencilere grup projeleri yaptırma gibi farklı öğretim yöntemleri ile öğrencilerin öğrenme isteklerinin artırılabilirliğini ve öğrencilerin öğreten ve diğer öğrencilerle etkileşimini de sağlayabileceğini belirtmişlerdir. Bu tarz yöntemler kullanılarak öğrencilerin kendi aralarında, öğretim elemanlarıyla veya

kurumdaki diğer personel ile etkileşimlerinin artırılarak bu kategorideki olumsuz düşüncelerinin olumluya dönüştürülmesi sağlanabilir. Ayrıca iletişimin nitelik ve niceliğinin artırılması, eğitimde memnuniyeti artırdığı bilinmektedir (Picciano, 2002).

Öğrencilerin metafor ifadeleri doğrultusunda oluşturulan beşinci ve son kategori ise “Duyuşsal”dır. Bu çalışmada memnuniyet ifadelerinin eğitime katılıyor olmanın vermiş olduğu olumlu duygularla ilişkilendirildiği görülmüştür. “Motivasyon” teması altında çok fazla metafor olmamakla birlikte bazı öğrencilerin uzaktan eğitim yönteminin, içsel motivasyonlarının artmasında etkili olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak; uzaktan eğitimin esnek yapısı, dezavantajlı gruplar için erişilebilir olması, eğitsel anlamda sunduğu imkânlar ve duyuşsal açıdan doyum oluşturması, öğrencilerin uzaktan eğitim algılarını olumlu yönde etkilemiştir. Öğrencilerin uzaktan eğitimi tercih sebeplerinde tüm bu bileşenlerin etkili olduğu düşünülmektedir. Araştırmanın yapıldığı yükseköğretim kurumundaki öğrencilerin eğitim faaliyetlerinin tamamını uzaktan eğitim yolu ile yapmayı kabul ederek kayıt oldukları düşünüldüğünde, olumsuz metaforlara çok fazla yer vermemeleri çalışma kapsamında beklenen bir durumdur.

Öneriler

Katılımcılara ait veriler incelendiğinde uzaktan eğitim ile ilgili sahip oldukları metaforların çok yüksek oranda olumlu (%94.4), çok düşük oranda ise olumsuz (%5.6) olduğu görülmüştür. Bu durumun çalışmanın yapıldığı yükseköğretim kurumuna bağlı olabileceği düşünüldüğünden diğer kurumlarda da benzer metafor çalışmaları yapılarak uzaktan eğitim öğrencilerinin olumlu/olumsuz algıları daha geniş bir çerçevede incelenebilir. Aynı zamanda öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algılarının metafor yoluyla daha detaylı bir şekilde incelenebilmesi için ileriki çalışmalarda öğrencilere ait farklı demografik değişkenler kullanılarak araştırmalar yapılabilir. Uygulama noktasında uzaktan eğitim kurumlarının öncelikli olarak olumsuz metaforların yer aldığı konular üzerinde durması ve bu konularda yeni politikalar ve uygulamalar geliştirerek iyileştirmeler yapması önerilmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin olumsuz metaforlara ait duygu ve düşüncelerini çoğunlukla “Etkileşim” kategorisindeki “İletişim” ve “Sosyalleşme” temalarında ifade etmelerinden dolayı etkileşimin uzaktan eğitimin önemli bir bileşeni olduğu düşünülmektedir. Bu yüzden “Etkileşim” kategorisinin detaylı olarak ele alınacağı çalışmalar yapılabilir. Uzaktan eğitim kurumlarının iletişim ve etkileşime önem vermesi, öğretim tasarımının ve öğretim elemanlarının kullandığı yöntemlerin iletişimi arttıracak nitelikte seçmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Allen, I. E. ve Seaman, J. (2013). *Changing course: Ten years of tracking online education in the United States*. Babson Park, MA: Babson Survey Research Group and Quahog Research Group. <http://www.onlinelearningsurvey.com/reports/changingcourse.pdf> adresinden 10 Ekim 2017 tarihinde alınmıştır.
- Allen, I. E. ve Seaman, J. (2017). *Digital learning compass: Distance education enrollment report 2017*. Babson Park, MA: Babson Survey Research Group, e-Literate, and WCET.

<https://onlinelearningsurvey.com/reports/digitallearningcompassenrollment2017.pdf> adresinden 10 Ekim 2017 tarihinde alınmıştır.

- Anderson, T. (2004). Toward a theory of online learning. T. Anderson ve F. Elloumi (Eds.), *Theory and practice of online learning* (ss. 33-60). Athabasca, AB: Athabasca University.
- Angelino, L. M., Williams, F. K. ve Natvig, D. (2007). Strategies to engage online students and reduce attrition rates. *Journal of Educators Online*, 4 (2).
- Arbaugh, J. B. (2000). Virtual classroom characteristics and student satisfaction with internet-based MBA courses. *Journal of Management Education*, 24(1), 32–54.
- Aydın, C.H. (2011). *Açık ve uzaktan öğrenme: Öğrenci adaylarının bakış açısı*. Ankara: Pegem Akademi.
- Besser, H. ve Donahue, S. (1996). Introduction and overview: Perspectives on distance independent education. *Journal of the American Society for Information Science*, 47(11), 801-804.
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Dobbs, R. R., Waid, C. A., ve del Carmen, A. (2009). Students' perceptions of online courses: The effect of online course experience. *Quarterly Review of Distance Education*, 10(1), 9.
- Fedynich, L., Bradley, K. S. ve Bradley, J. (2015). Graduate students' perceptions of online learning. *Research in Higher Education Journal*, 27.
- Ferguson, J. M. ve DeFelice, A. E. (2010). Length of online course and student satisfaction, perceived learning, and academic performance. *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 11(2), 73-84.
- Fidan, M. (2017). Metaphors of blended learning' students regarding the concept of distance education. *International Online Journal of Educational Sciences*, 9(1), 276-291.
- Galusha, J. M. (1998). *Barriers to learning in distance education*. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED416377.pdf> adresinden 15 Nisan 2017 tarihinde alınmıştır.
- Gozzi, J. (1999). The power of metaphor in the age of electronic media. *ETC: A Review of General Semantics*, 56(4), 380-404.
- Gündüz, A. Y. (2013). *Öğretmen adaylarının uzaktan eğitim algısı* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Gürer, M. D., Tekinarslan, E., ve Yavuzalp, N. (2016). Opinions of instructors who give lectures online about distance education. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 7(1), 47-78.
- Hartzell, G. (2002). The metaphor is the message. *Library Journal*. <http://lj.libraryjournal.com/2002/06/ljarchives/the-metaphor-is-the-message/> adresinden 03 Ocak 2014 tarihinde alınmıştır.
- Hill, J. R., Song, L. ve West, R. E. (2009). Social learning theory and web-based learning environments: A review of research and discussion of implications. *The American Journal of Distance Education*, 23(2), 88-103.

- ICDE. (2009). *Global trends in higher education, adult and distance learning*. <http://www.foresightfordevelopment.org/sobipro/download-file/46-336/54> adresinden 4 Ocak 2015 tarihinde alınmıştır.
- ICDE. (2013). *Open and distance policy briefing*. http://www.icde.org/assets/AboutUs/Who_we_are/OpenandDistanceEducationPolicyBriefingMarch20133.pdf adresinden 15 Nisan 2017 tarihinde alınmıştır.
- Kan, A. Ü., ve Fidan, E. K. (2016). Türk dili dersinin uzaktan eğitimle yürütülmesine ilişkin öğrenci algıları. *Turkish Journal of Educational Studies*, 3(2).
- Kanuka, H. ve Jugdev, K. (2006). Distance education MBA students: An investigation into the use of an orientation course to address academic and social integration issues. *Open Learning*, 21, 153–166. doi:10.1080/02680510600715578
- Kendall, J.E. ve Kendall, K.E. (1993). Metaphors and methodologies: Living beyond the systems machine. *MIS Quarterly*, 17, (2), 149-171.
- Kerka, S. (1996). *Distance learning, the Internet, and the world wide web*. ERIC Digest, ERIC Clearinghouse on Adult, Career and Vocational Education, Columbus Ohio, ED395214 96. <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED395214.pdf> adresinden 03 Şubat 2017 tarihinde alınmıştır.
- Koç, M. (2013). Student teachers' conceptions of technology: A metaphor analysis. *Computers & Education*, 68, 1-8. doi: 10.1016/j.compedu.2013.04.024
- Kuong, H. C. (2009). *An exploratory case study of students' perceptions of online graduate education* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Northern, Iowa.
- Lakoff, G. ve Johnson, M. (2005). *Metaforlar: Hayat, anlam ve dil*. G.Y. Demir (Çev.). İstanbul: Paradigma.
- Lee, K. (2017). Rethinking the accessibility of online higher education: A historical review. *Internet and Higher Education*, 33 (2017), 15-23.
- Lenar, S., Artur, F., Ullubi, S. ve Nailya, B. (2014). Problems and decision in the field of distance education. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 131, 111–117.
- Miles, M. B. ve Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis*. London: Sage Publication.
- Moore, M. G. ve Kearsley, G. (2011). *Distance education: A systems view of online learning* (3. baskı). Belmont, CA: Wadsworth.
- Oxford, R. L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R. Z., Saleh, A. ve Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. *System*, 26(1), 3-50.
- Özaydın Özkara, B.,(2016). *Probleme ve işbirliğine dayalı çevrimiçi öğrenmenin öğrenci başarısı, motivasyonu ve memnuniyetine etkisi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özkul, A.E. (2003), e-Öğrenme ve mühendislik eğitimi. *TMOB Elektrik Mühendisleri Odası Dergisi*, 41 (419), 18-27.
- Picciano, A. G. (2002). Beyond student perceptions: Issues of interaction, presence, and performance in an online course. *Journal of Asynchronous Learning Networks*, 6(1), 21-40.

- Rovai, A. P. (2002). Building sense of community at a distance. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 3(1), 1-16.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Sahin, I. ve Shelley, M. (2008). Considering students' perceptions: The distance education student satisfaction model. *Educational Technology & Society*, 11(3), 216-223.
- Schlosser, C. A. ve Anderson, M. L. (1994). *Distance Education: Review of the Literature*. Ames, IA: Research Institute for Studies in Education, Iowa State University.
- Sun, P. C., Tsai, R. J., Finger, G., Chen, Y. Y. ve Yeh, D. (2008). What drives a successful e-Learning? An empirical investigation of the critical factors influencing learner satisfaction. *Computers and Education*, 50(4), 1183-1202.
- Sung, E. ve Mayer, R. E. (2012). Five facets of social presence in online distance education. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1738-1747.
- Tessem, B., Bjørnstad B., Chen W. ve Nyre L. (2015). Word cloud visualisation of locative information. *Journal of Location Based Services*, 9(4), 254-272.
- Thompson, L. ve Ku, H. Y. (2005). Chinese graduate students' experiences and attitudes toward online learning. *Educational Media International*, 42(1), 33-47.
- Tuncay, N. ve Özçınar, Z. (2009a). Distance education students' metaphors. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1(1), 2883-2888.
- Tuncay, N. ve Özçınar, Z. (2009b). *Lights' in Abstracts*. IETC 2009 (9th International Educational Technology Conference), Ankara, Turkey Kongresine Sunulmuş Bildiri.
- Tuncay, N., Stanescu, I. A. ve Tuncay, M. (2011). A Different vision in eLearning: Metaphors. *The Electronic Journal of E-Learning (EJEL)*, 9(1), 105-114.
- Tremblay, R. (2006). Best practices and collaborative software in online teaching. (Technical evaluation report no: 55). *International Review of Research in Open and Distance Learning*, 7(1), 1-5.
- Vonderwell, S. (2003). An examination of asynchronous communication experiences and perspectives of students in an online course: A case study. *The Internet and Higher Education*, 6(1), 77-90.
- WordClouds, (2017). *Free online word cloud generator and tag cloud creator*. <http://www.wordclouds.com/> adresinden 27 Nisan 2017 tarihinde alınmıştır.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, G. K. ve Güven, B. (2015). Öğretmen adaylarının uzaktan eğitime yönelik algılarının metaforlar yoluyla belirlenmesi. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education*, 6(2), 299-322.
- Yiğit, T., Bingöl, O., Armağan, H., Çolak, R., Aruğaslan, E., Yakut, G. ve Çivril, H. (2010). *Öğrenci ve öğretim elemanının uzaktan eğitime bakış açısı*. XII. Akademik Bilişim Konferansı, 10-12 Şubat 2010. Muğla Üniversitesi, Muğla.

YÖK. (2017). *Yükseköğretim istatistikleri*. <https://istatistik.yok.gov.tr> adresinden 27 Nisan 2017 tarihinde alınmıştır.

Zhan, Z., ve Mei, H. (2013). Academic self-concept and social presence in face-to-face and online learning: Perceptions and effects on students' learning achievement and satisfaction across environments. *Computers & Education*, 69, 131-138.

Zhang, D., Zhao, J. L., Zhou, L. ve Nunamaker Jr, J. F. (2004). Can e-learning replace classroom learning?. *Communications of the ACM*, 47(5), 75-79.

Zirkle, C. (2004). *Access barriers experienced by adults in distance education courses and programs: A review of the research literature*. the Midwest Research-to Practice Conference in Adult, Continuing, and Community Education, Indiana University, Indianapolis Kongresine Sunulmuş Bildiri.